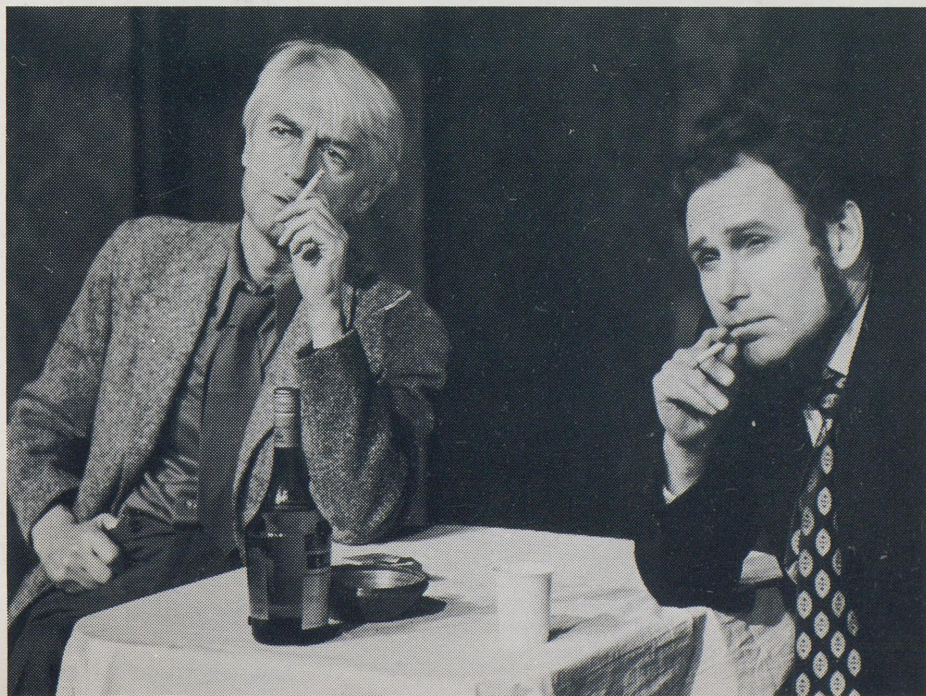

RIKSTEATRET <sup>1949-50
1979-80</sup> 30 ÅR

EMIGRANTAR

AV
SLAWOMIR MROZEK

Bernt Erik Larssen og Noralv Teigen

Programredaktør Janecke Madsen
I redaksjonen Inger Brun, Anne Marie Krafft
Foto Frits Solvang
Trykk Enersens Trykkeri a.s, Oslo

Dekorasjonar og kostyme er laga på Riksteatrets verkstad under leingi av William
Jensen og Ole Vestby.

POLEN ETTER 2. VERDSKRIGEN

Etter 2. verdenskrigen var Polen eit av dei mest krigsherja landa i Europa. Tjue % av folket hadde mist livet, og dei byane var jamna med jorda. Nazistane hadde ført ein politikk som skulle slette ut alle spor av polsk kultur og hadde derfor avretta svært mange kunstnarar og intellektuelle. Då kommunistane så kom til makta med støtte frå Sovjet- Unionen, vart det sett i verk omfattande tiltak for å få landet på fote att. Polen gjekk inn i ein epoke med djuptgåande samfunnsendingar som kom til å prege både det kulturelle og det sosiale livet.

Eit lands kultur er alltid nært knytt til dei sosiale og politiske tilhøva i landet. Derfor vart krigen og krigsopplevingane

det som først og fremst interesserte polske forfattarar i dei første etterkrigsåra. Samstundes prøvde dei å knyte trådane attende til litterære og dramatiske tradisjonar frå førkrigstida. Mange dramaforfattarar orienterte seg mot ein tradisjon som hadde vakse fram ved århundreskiftet og som hadde vorte vidareførte i 30-åra. Denne teaterforma vart kalla absurdisme (absurd: meningslaus, urimeleg, fornuftsstridig). Den var ikkje nokon særpolisk tradisjon, men den polske varianten hadde vore sær livskraftig. Den vart kjenneteikna av ei evne til å sameine eit realistisk utgangspunkt og føremål med absurde verkemiddel.

Torhild Viken

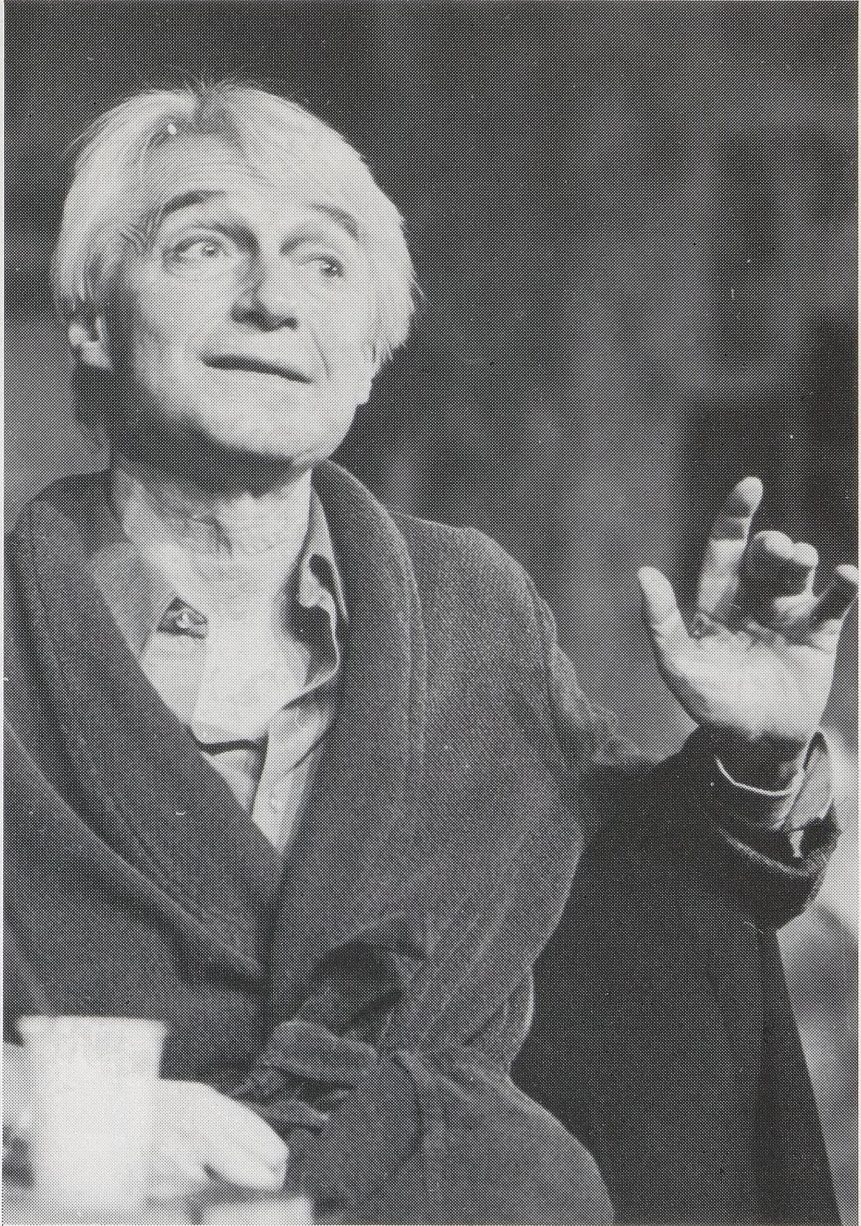
«EMIGRANTAR»

Skodespelet «Emigrantar» hadde urpremiere i Paris i 1974 og handlar om det å leva som emigrant (utvandrar). Forfattaren hadde no budd borte frå heimlandet i mange år, og hadde sjølv

emigrantstatus da dramaet vart skrive. Utgangspunktet for skodespelet er likevel ikkje berre forfattarens eigen situasjon, men ein situasjon som mange menneske i verda vår lever i.

Bernt Erik Larssen og Noralv Teigen.

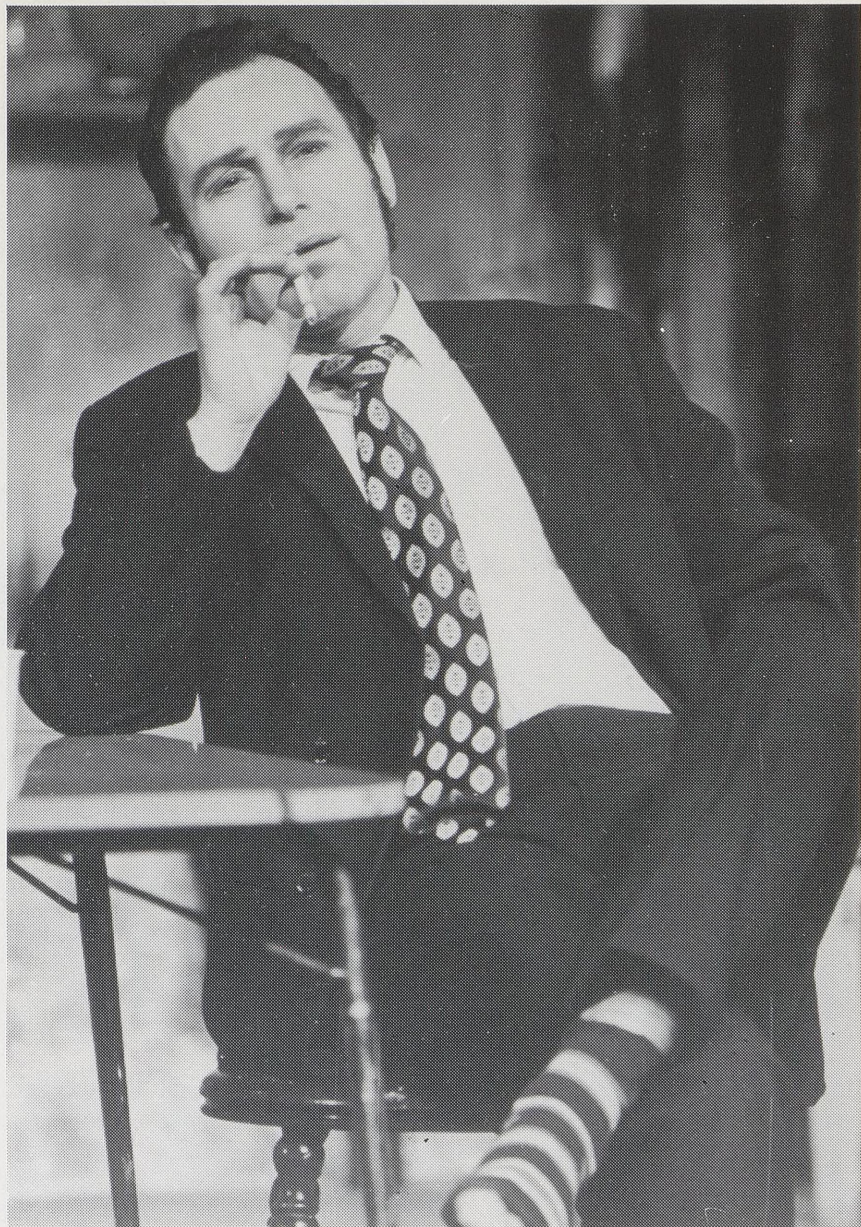

Bernt Erik Larssen.

EMIGRANTAR

Røter. God jord. Godt miljø.
Planten lever. Rota er god.
Rota lever. Jorda er god.
Ny jord.
Flytte?
Frå Homansbyen til Stovner.
Frå Karlsøy til Tromsø.
Frå Pakistan til Noreg?
Ein gong høyrde eg til ein stad.
No bur eg her — men hjarta mitt bur
ikkje bra.
Kvifor flytta eg?
Lengten etter ein betre kvardag.
Rikdom.
Fridom.
I min kjellar — i emigrantens kjellar
bur draumen om rikdom og fridom —
men draumen bur ikkje bra.
Emigrantar. Ein tragedie.
Emigrantar. Ein komedie.
Eit rotfast tre som driv ein straum.
Eit menneske som går vaken i ein
draum.
Emigrantar — græt.
Emigrantar — ler.
Du — græt.
Eg — ler.
Du — ler.
Eg — græt.
Emigrantar? Du og eg?

Kjell Haave

Norlv Teigen.

SLAWOMIR MROZEK

EMIGRANTAR

Omsetjing FINN KVALEM
Regi KJELL HAAVE
Scenografi/kostyme EINAR DAHL
Regiassistent HANS HAGA
Hår/sminke HANNE REVOLD
Språkkonsulent LEIF MÆHLE

ROLLENE:

AA BERNT ERIK LARSEN
XX NORALV TEIGEN

Turnéleiar/inspisient Rune Berny Løken
Teknikarar: Mette Brantzeg, Espen Fjordheim, Kari Noreger

Framsyinga varar ca. 1 time og 50 minuttar.

Bernt Erik Larssen og Noralv Teigen.

OM FORFATTAREN

Slawomir Mrozek (f. 1930) er saman med Tadenz Rozewisz dei to mest kjende moderne dramatikarane frå Polen.

Mrozek skreiv i byrjinga små satiriske prosastykke, og det første skodespelet kom i 1958.

I dette dramaet («Politi») gjev Mrozek oss det første prov på at han er ein alvorleg humorist. Forma er komisk, men innhaldet er tragisk.

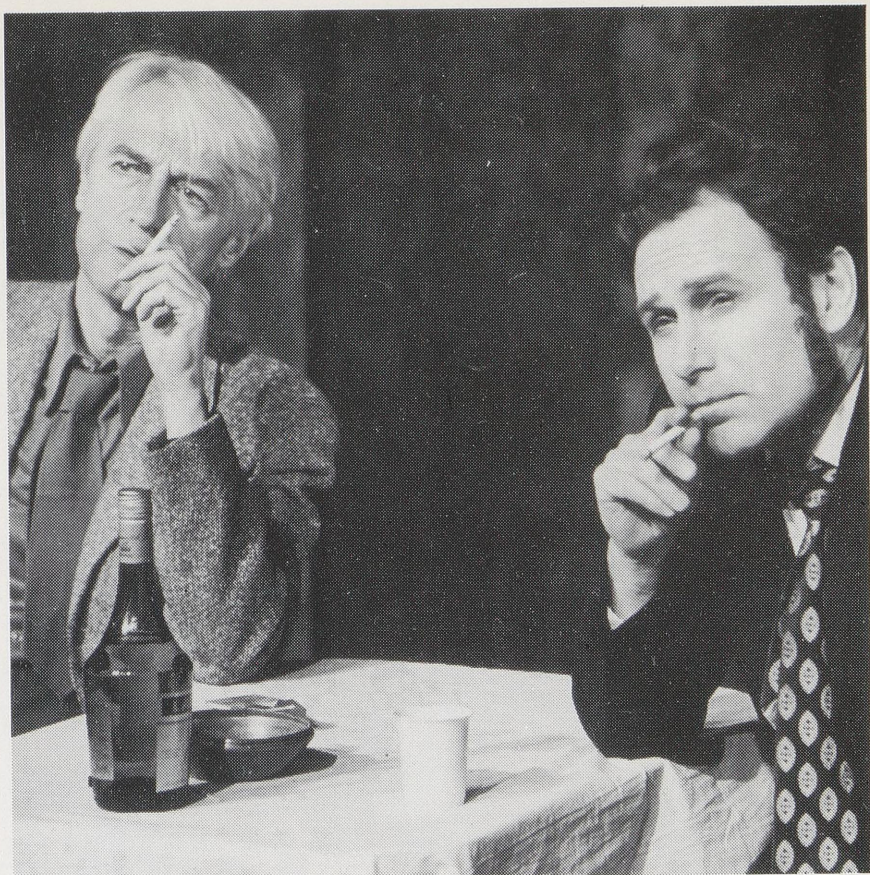
Nokre døme:

I «Politi» finn vi eit mystisk land der politiet har drepe all opposisjon. Ein straumlinja stat som i Kafkas «Prosessen». Berre ein einaste opposisjonell er att, og når han gjev seg — kunne politiet slutte å eksistere. Men kva hender? Jo, politet kommanderer ein politimann til å gjere politisk kriminelle handlingar.

I skodespelet «I rom sjø» (1961) finn vi tre menn på ein flåte som ikkje har stort anna å ete enn seg sjølve. På demokratisk vis blir dei samde om at ein av dei tre må bli eten for at dei to andre skal leve. Dei brukar alle tenkjelege politiske metodar for å kome fram til eit resultat. Og når dei til slutt klarar å «overtude» den veikaste om at han må ofre seg... finn dei sjølvsgatt mat. Men då er det for seint.

For den veike har teke ei avgjerd... han vil døy for dei andre. Ein heroisk død. Han er lykkeleg.

I «Strip-tease» (1961) er to menn åleine inne i eit rom. Ingen av dei liker det. Så kjem det ei stor hand inn i scenebilete og kler av dei. Ei hand som stiller krav. Krav dei to må etterleve. Eit krav som kjem utanfrå og som tek frå dei to fridomen.

Bernt Erik Larssen og Noralv Teigen.

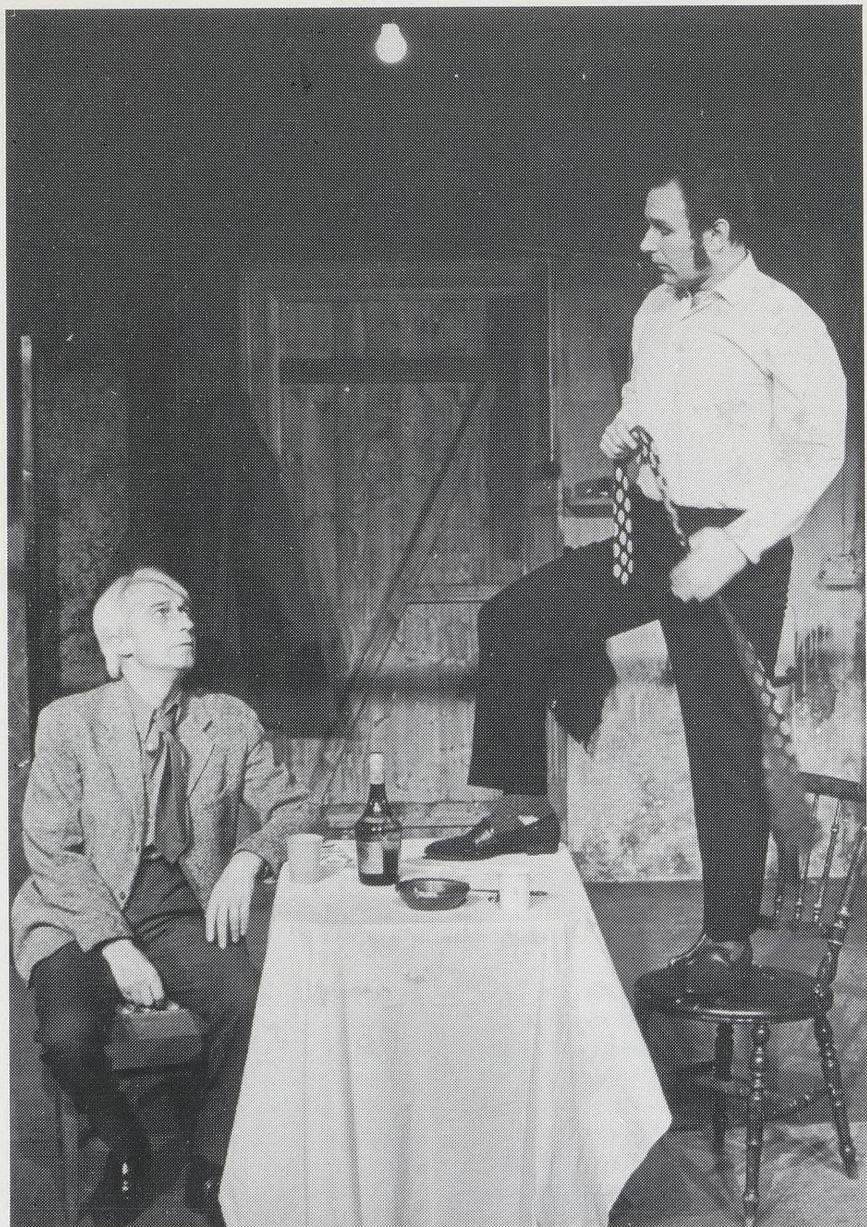
Men kva er fridom?

Vi kunne finne mange døme på Mrozek sin teknikk. For han er ein god tekniskar. Han veit å bruke forma som ein kontrast til innhaldet — på same måte som han brukar teatret mot røyndomen. Livet er eit stort rollespel — eit teater. Og dette teater må settast opp mot røyndomen. Røyndomen sjøv — som røyndom — har ingen plass i

teatret. Min beste karakteristikk av Mrozek er at han skjønar mykje om alvor — tragedie. Men humor og varme er likevel alltid til stades i denne alvorlege verda.

Kan hende har vi alle noko å lære i så måte. — Alvor må aldri bli så alvorlig at det berre er til å le av.

Kjell Haave

Bernt Erik Larsen og Noralv Teigen.

Man har det ikke morsommere enn man gjør det til, men det faller lettere å gjøre det i fjerne land.

Globetrotter er livsgledens budbringer

At hemningene avtar med avstanden til hjemlandet er ikke noe ukjent for oss nordboere. Men livsgleden er noe mer enn hemningsløshet og spontanitet. Det har noe med atmosfæren å gjøre, og opplevelsene man får. Griper du sjansen kan det bli mange gledesstunder. Samba på gaten i Rio hører til noe av det morsomste du kan oppleve. Å svinge seg til calypso-rytmene fra et bensinfatorkester i strandkanten på Barbados er som å bli barn igjen. Å se Thaidans i Bangkok kan gi mange finstemte opplevelser. Kanskje får du til og med delta.

Og du vil nyte solen, sandstrendene og det åpne, blå havet. Føle hvordan varmen myker deg opp og gjør deg lettere til sinns i stille laguner og på vakre koralloyer med krystaliklart, tropevarmt badevann året rundt.

Etter en slik reise blir livet hjemme både fattigere og rikere. - Fattigere, fordi du vil savne en annerledes ver-

den. Rikere, fordi det du hører og ser om fjerne land, blir levende.

Globetrotter har mange års erfaring i å arrangere reiser i andre verdensdeler og vet hvilke opplevelser nordmenn vil ha - og hvilke man helst vil slippe. En stab av skandinaviske reiseledere med godt kjennskap til forholdene på stedet står klare til å ta seg av deg under oppholdet.

En tur til Øst-Afrika koster deg fra kr 4.940,-. Til De Vestindiske Øyer kommer du for ca. kr 4.585,-. Og i Thailand kan du feriere for omkring kr 3.540,-. Eller kanskje du velger Amerika? En tur dit behøver ikke koste mer enn ca. kr 3.610,-. (Ferieskatt er ikke inkludert. Forbehold om prisendringer).

Les «Den store feriebogen!» Om ikke annet så kan du gjøre en reise i fantasien. Det er en god begynnelse, og så er den gratis. Ring (02) 11 07 34 når som helst på døgnet og be om å få den tilsendt. Eller bestill den ved å fylle ut annonsekupongen.

«Feriebogen» og nærmere opplysninger får du forøvrig i reisebyråene og SAS-kontorene over hele landet. Der kan du også reservere plass på turene.

Send meg straks «Den store feriebogen»!

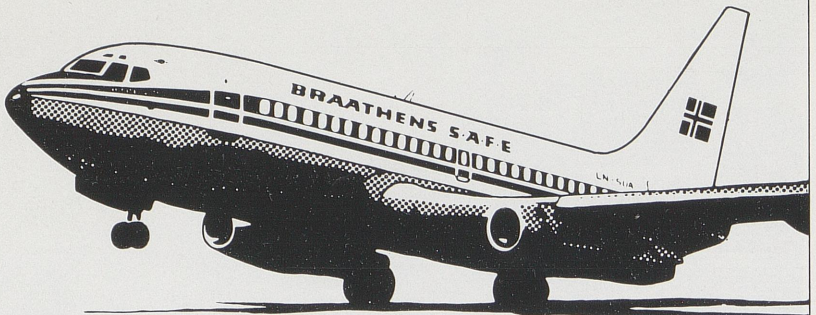
Navn:

Adresse:

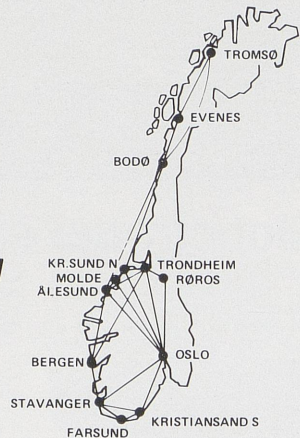
Postnr.:
Poststed

Sendes: Globetrotter Tours,
Postboks 9574 Egertorget, OSLO 1.

globetrotter
flyr **SAS**

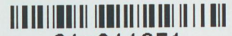

**Fly
i Norge
med...**

**BRAATHENS
SAFE**

Emigrantar : av Slawomir

21g011351